

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховой Советдэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 72 (5224)
Субсого
апрелин
12
1947 он

Сэн 20 мүнэн

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нагдахн нюурта: В. И. Лениней ба И. В. Сталинай биографинуудые шудалалга, Газарай элдүүлгын темпые хурдадхаха, шанарыень хайжаруулха.	Хоердохн нюурта: Үндэр ургасын түлөө, Гурбадахн нюурта: проф. Б. ВОЛИН— Россия хүдэлмэришэд ба таряашад советскэ засаг яажа тогтоогооб.	Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр-нүүдэй Советда. Дүрбэдэхн нюурта: Гадаадын Хэрэгүүдэй Министратүдэй Советда, (3-дахн нюурай үргэлжэлэл). Ольга Серова— Байкал далай
---	--	--

Хартаабхын ургасые эрид дээшэлүүлэе!

Газетын мүнөөдэрэй номер-хононо ажалай түрүү хүнүүд дунда дүршэл тухай хэлэлцэнэ. Эднэр хадаа таряа талхадхаа тээ тон шухалаар сэгнэгдэ хартаабха ба овошине элбэг үргасур ургуулжа байһан эрхим түлөө гээшэ. Эднэр уг заяанһаа үргасур байгаагүйше наа өнө ажалье дурлажа, өөһэний дүршэлтэй болоод, тэрэнэеэ социалчека наукин туйлалтануу-байжуулжа, баян ургаса хушга болоһон Бурят-Монголой үргасур гээшэ. Хоер-гурбахан үргасур хүдэлжэ байгаад нимэ ехэ үргасур туйланинын бүришье магтаалтай байна.

Урдагта овошөвөд Амарханов-звено абаад үзэе. Эсэгэ ороноо гэд түрмэхэй дайсаднаа хамтаа абатараа шахатаад Загнэ-аймагай «III Интернационал» түрлэ колхоздоо бусажа өөһөний удаа удаагаар ган гасуур үргасур дээрһэн ургаса таряан гартэй байба. Нүхэр Амарханов үргасур сагта элбэг ургаса хуряа-лан хатуу зорилго табиад, II үргасур хүдэлжэ шувьгинска звено үргасур юм. Мүнөө энэ звено үргасур эмхитэй ба эршэтэй ажалье республика соо алдар солотой үргасур, 1943 ондо эмхидхэн үргасур тэрэ звено жэлһэ жэл жэлдэ һайн ургаса хуряагаад, үргасур колхоздо олзо доход үргасур, үндэр ургаса абаха үнэн үргасур гээшэ. Мүнөө ган ган үргасур гэхэдэ гэрээгэ сухарилгад байһан хонгор нүхэд Амарханов-дартара ажалай жашыгээр баян үргасур түлөө сухарилтагуй тэмсэ болоод.

Эрчим жэшэе харуулжа байһан үргасур түрүү мастерууд манай республикын 200 гаран шурыгинска үргасуудаар маша олон гээшэ. Эднэр нимэ эрчим түрүү хүнүүдэй үргасур дахажэ ябаһан хүнүүдэй үргасур хадан манай хүсэн ехэ, элбэг үргасур хуряаха ябадал байһан бата гарта байна гэжэ хэлжэ гээшэ.

Түрүү хүнүүдэй баян дүй дүршэл үргасур юундэ хуряана? Үндэр үргасур хуряаха ябадал өөһөд-өһөд үргасур нинтэ колхознигууд-тай, үндэр эрдэмтэ мэргэжэлтнүүд-тай даана. Газараа гүнзэгыгээр ба үргасур элдэвд, үрбээ яровяз-ажа таряад, тарилгын хойноһоо үргасур һайн харууһа хээд, саг соонь үргасур, үрбэ үрмөдөһөнөө сөбөрлэ-лэ байгаа наа ямаршые сагай бол-лоо һайн ургаса абажа болхоо юм-тай түрүүлһэй дүршэл хуряана.

Сагай уларилһаа болдоггүй үргасур гэжэ эрчим овошөвөд Астра-ханова мэдүүлнэ. Нээрэшые эгээл үргасур Астраханцева шэнги хатуу зо-лгой хүнүүд ган гасуурие дабад-байһа. Өөрингөө звеноной нэгэ член-эй хамта бүхэлн гектар газар дээр- үргасур хуулгад гандуулангүй, үргасур хубаг малтажа, үрбэ өөжэ бай-

жа уһалаад, 317 центнер ургаса үргасур байһан байна. Мүнөө жэл мүн лэ нүхэр Амарханов шэнги гектар бү-ришэ 600 центнер хартаабха абаха гэһэн харюусалгата уялга абаа.

Эгээл нимэ эрчим түрүү хүнүүд элбэг баян ургасын түлөө тэмсэлэй урбалье үүсхэжэ байна. Тэрэ ур-ьялые хаа-хаангүй халуунаар дэмжэ-жэ, үндэр баян ургасын түлөө бүгэ-дэ-арадай тэмсэлые дэлгэрүүлжэ харэгтэй. Шадаалһаа ехэ хартаабха ба овошэ ургуулжа гээшэ зорилго колхоз совхоз бүхэнэй үмэнэ, туйл-барин ажалье бүхэнэй үмэнэ, оро-род тариха байһан хүн бүхэнэй үмэ-нэ табигдана гээшэ. Ажалшадай тэ-ниглэн дүүрэн байха ябадал ниггэ-л ажалдахыемнай өрнэ. Бурят-Мон-гол АССР-эй хүдөө ажалье хүтжөөн-дэжүүлжэ ябадал нимээр лэ тэмсэ-хыемнай өрнэ гээшэ. «Хартаабхын ургасые дээшэлүүлжэ харэгтэй Тэрэ хадаа манайда үшэ» бага ба сэрэгэй урда тээхи хэмжээндыше хүрэнгүй» гэжэ нүхэр Андреев заана.

Энэ жэлдэ хартаабха ба овошын ургасые эрид дээшэлүүлжэ ябадал илангаяа город шадарай аймагууд-та хамаадаха еһотой. ВКП(б)-гэй Областной Комитедэй XXVI плену-мэй тогтоол соо ниггэжэ башгдан-хай: «Республикын городууд ба ажайлһэдэрин центрүүдэй улад зонинэ хартаабха болон овошөвө-д дүүрэн хангаха бодомжолготойгоор Улан-Удэ городые тойруулан, мүн республикын бусад городууд ба ажайлһэдэрин поселогуудые той-руулан, илангаяа Иволгин, Загнэ-райн, Кабанскың, Байкало Кударын, Прибайкальска, Тарбагатайн, Му-хар-Шабэрэй, Сэлэнгын, Закаменай ба Кяхтын аймагуудта хартаабха болон овошэ тарилгые тон ехээр үргасурхэ».

Бидэнэр мүнөө энэ зорилгые бая-луулжэ харэгтэ тулажа эрмэд бай-набди. Нага хэдэн хонгоһоо ороо-һото культурануудай тарилга эхил-жэ, удаан овошэ ба хартаабхын тарилга болохо- байна. Тинэ энэ жэлдэ нилээд ехэхэн газар дээрэ— 8000 гектар дээрэ хартаабха ба 3000 гектарта овошэ тарилгада еһотой. Энэ шухала хүдэлмэри-не саг соонь шанар һайнтайгаар бүтэ-жэ, эгээл эрчим ургаса хуряахын. Улан-Удэ городойгоо ажалшадые, бүхэ республикын ажалшадые хүсэд хүрэхэ хартаабхаар хангахын түлөө юу хэжэ харэгтэй гэхэдэ, энэ гайзэр хартаабха ба овошын тарилгада баялдахые дүүргэжэ, үрбээ һайнаар яровизацилжа, эр зэмсэгэе түхээрхэ, газараа һайнаар үтэгжүүлжэ бэлдэхэ ба шинг нойто бариха, шурыгинска звенонуудай хүдэлмэрин тодорхой түсэб зохоогоод, баян ургасын тү-лөө бүхэ овошөвөдуудай социали-стическэ мүрсые урда урдынхиһаа үргасур дэлгэрүүлжэ харэгтэй.

Бидэнэр энэ жэлдэ яаба-хэбашые хартаабха ба овошын баян ургаса хуряаха еһотойбди.

Газарай элдүүлгын темпые хурдадхаха, шанарыень хайжаруулха

Транкторнуудаар хахалжа эхилбэ

НОВО-СЕЛЕНГИНСК. (Телефоноор абтаба). Сэлэнгын аймагай 11 колхозууд тарилгын урда тээхи газарай элдүүлгэдэ ороһон байна.

Селендумын колхозуудай тарилгын газарай хүрһэн нүүлэй дулаан үдэрнүүдтэ нилээдгүй гэдэжэ, элдүүлгые жэгдэрэн ябуулха арга олгоо, Калининэй нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилжэ Селендумын МТС-эй тракторна бригада полево-й байралаа үнэ хада хүржэе оһоһон байна. Мүнөө энэ колхоздо 2 трактор газар хахалжа эхилэе.

Үндэр ургасын түлөө оролдолго

МУХАРШЭБЭР. Замдиной сомоной «Комсомол» колхоз (правле-ниний түрүүлгшэ Д. Нимаев) энэ жэлдэ үндэр ургаса хуряахын түлөө халуун оролдолго гаргажа байна. Наяхан энэ артелиин колхознигууд ехэ эмхитэйгээр гаража, Түгнэ гол-һоо татаһан канавын хубагые сөбөр-лэе. Ингэжэ үнэ мультэнэй шомор-хотой хамта таряанайгаа зарим тал-майе уһалха арга нүхээлэтэй боло-ло.

Гадна, энэ колхозойхид Түгнэ голһоо хоердохн канава татажа, сабшалангаа уһалхын тула ехэхэн бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябуулжа эхилэе. Мүнөө хорьод тэргэ модон гол дээрэ буулгагдаад байна.

Агитаторнууд колхоздо гараба

ТАРБАГАТАЙ. (Телефоноор абтаба). Эндэ газарай хүрһэн 6—7 сан-тиметр гэдэһэн байна. 13 колхоз тарилгын урда тээхи элдүүлгэдэ ороһон. Сталинай, Кировэй, Дзержинскийн нэрэмжэтэ, «Победитель», «Серп ба Молот» колхозууд эртын борной, культиваци, лущени мэтын элдүүлгэнүүдтэ жэгдэрэн оооо.

Хабарай полево-й хүдэлмэрин эхилхэтэй хамта ВКП(б)-гэй айком ба айгүйсэдком болбол колхозни-гууд, МТС-үүдэй хүдэлмэрилгэдэ-тэ «Дайнай бүүлэй үедэ хүдөө ажа-хые хүтжөөн дэбжүүлжэ хэмжээнүүд тухай» ВКП(б)-гэй ЦК-гэй февраль-ска Пленумэй тогтоолые, мүн үндэр ургаса хуряанай түлөө колхозни-гууд, МТС, совхозуудай хүдэлмэ-рилгэдэ Социалистическэ Ажал-лай Геройн нэрэртэ» олгохо ба орденууд болон медальнуудаар ша-наха тухай Верховно Советэй Пре-зидиумэй Указые гүнзэгыгээр нэбтэ-рүүлхын зорилгоор аймагай центр-һэ 54 агитаторнуудые хүдөө нота-гуудта эльгээбэ.

А. Балханов.

Шефскэ туһаламжа

Үшөө, Эсэгэ ороноо хамтаалгын агууехэ дайнай жэлнүүдэй үедэ Улан-Удын механизированн шэйлэй завод Ехэ Кударын МТС-ые шефтэе абажа, тэдэнэрэй али бүхэ ажал хүдэлмэридэ туһалдаг байгаа наа, мүнөө тэрэнэ улам улам үргэдэжэ байна.

Тус МТС-эй хабарай тарилгые ам-жалгатай үнгэрэхэ ябадалдан ту-һалхын зорилгоор зачодойхид тус МТС-тэ шухала хэрэгтэй болон зүйлүүдые яаралтайгаар эльгээгэе. Тэдэнэйни дунда: нүүлэй хийн хөөр-гэ, хүндэлэнэй ба утын хөрөнүүд, 40 метр газова трубанууд, 40 метр резиновэ шланг, автомашиндаа хэр-гэлдэхэ 50 хэһэг шэл, 5 хайрсаг сонхын шэл, 13 хэһэг наждачна кру-жок, 25 парта ватна костюм, мүн трактористнуудта, шухала хэрэгтэй үрэм, аришуудай хуушан буд, бүтлэ-кэ, стакан, графин ба бусад шэл амхартануудые эльгээлсэе.

Хабарай тарилгын эхилжэ үедэ шефскэ заводой коллектив агитбрига-да, лекторнуудые ба уранһайханай самодетельность харуулха брига-дые тус МТС-тэ эльгээжэе бэлэдхэ-жэ байна.

В. Попов.

Тарилгын урда тээхи элдүүлгын ябаса тухай

Байгша оной апрелин 10-ай мэдээгээр, республикын 14 айма-гууд тарилгын урда тээхи газарай элдүүлгэдэ ороһон байна.

Кударын аймагай бүхэ колхозууд газараз борнойлжо, мүн культиваци, лущени хэжэ эхилэе. Эндэ 1353 гектар элдүүлгэдэ-һөн байна. Эдэйн аймагай колхозууд 1123 гектарта эртын борной, 106 гектарта лущени хэһэн байха юм.

Гэбэшые, республикын олонхи аймагууд тарилгын урда тээхи газарай элдүүлгые саг соонь эхилжэ шадангүй, тэрэнэе унжа-гайруулһаар. Загнэрайн, Кяхтын, Торин ба бусад аймагууд газарай элдүүлгые хамагнаа түрүүн эхилжэ аргатай байһан аад, мүнөө хүртэр тэрэндэ хүсэд шиндэжэ ороодуй байна. Тэдэ аймагуудай олонхи колхозуудай тарилгын газар гэдэнхэй. Тээд, Загнэрайда оройдоо 149 гектар газар борнойлогдоһон, 18 гектарта лущени хэждэһэн, Кяхтын ба Торин аймагуудта оройдоо 300—300 гаран гектар борнойлогдоһон байна. Кяхтын колхозуудта аяар мүнөө хүртэр оройдоо 59 борной хүдэлмэрилжэ байха юм.

Газарай хүрһэндэ шинг нойто тогтоохо энэ шухала хүдэлмэри-не мүнөө хүртэр унжагайруулжа байһан ябадалые тээсэхгүй гээшэ. Шинг нойтоной түлөө тэмсэл хадаа үндэр ургасын түлөө тэмсэл мүн. Энээнэин аймаг, колхоз бүхэнэй хүтэлбэрилгэдэ һайса ой-гожо, тарилгын урда тээхи газарай элдүүлгэдэ энэ дары жэгдэрэн орохо ябадал хангаха уялгатай.

Газарайгаа гэдэштэр наана амар байжа, үнэтэ сагаа үнгэр-гэжэ байһан Загнэрайн, Кяхтын, Торин ба бусад аймагуудай хү-тэлбэрилгэдэ энэ ехэ алдугаа ябууд заажа, колхозуудай бүхэ хүсые полево-й хүдэлмэридэ элсүүлжэ эрид хэмжээнүүдые абаха зорилготой байна.

Нэгэ колхозой поли дээрэ 80 борной хүдэлмэрилнэ

МУХАРШЭБЭР. (Телефоноор абта-ба). Никольскэ сельсоветэй «Крас-ный партизан» гэжэ үндэ ажахын артелиин членүүд 1947 оной хабарай тарилгые угууулан, машина зэмсэ-гүүдэ эрчим шанартайгаар зааба-рилһан байха юм. Тинэ, тус колхоз-ойхид газарай хүрһэнэй гэдэхэтэй хамта, поли дээрэ эмхитэйгээр га-ража, тарилгын урда тээхи элдү-рилгэдэ ороһон байна.

Мүнөө энэ колхозой поли дээрэ 80 борной хүдэлмэрилжэ байха юм. Эртын борнойлые эрчим шанартай-гаар үнгэрэгжэе, газарай хүрһэндэ шинг нойто һайнаар барихын түлөө борнойшон бүхэн мүрсыэнхэй.

Тэрэшэлэн Ворошиловой нэрэмжэ-тэ колхозной поли дээрэ 70 борной хүдэлмэрилжэ байна.

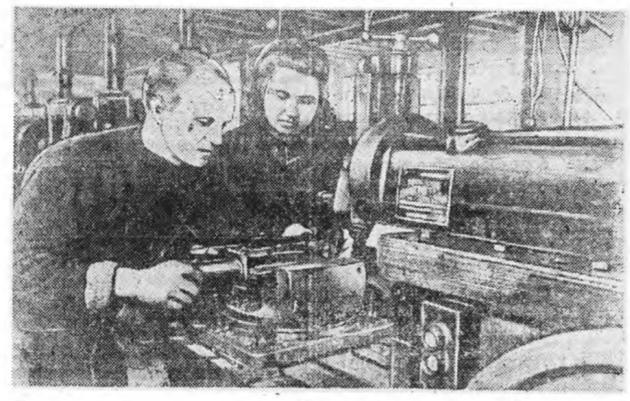
Ф. Перельгин.

1947 ондо хони үсхэбэрилжэ гүрэнэй түсэб үлүүлэн дүүргэбэ

КЫРЕН. (Манай информаторһаа). Жемчугай сомоной «Путь Ленина» колхоз 1947 ондо хони ямаа үсхэбэрилжэ гүрэнэй түсэбые 110 процент дүүргэбэ. Тус колхозой хониной-товарна фермын (даагшань нүхэр Гомбоев) хүдэлмэрилгэдэ гүрэнэй түсэбые бол-зорһоо урид, үлүүлэн дүүргэхын түлөө нилээдгүй ехэ оролдолго гаргаһан байна. Эдэнэр түл абаглын үедэ илангаяа бэргэ-гээр ба харюусалгатайгаар хүдэлмэриллэжэ юм. Энэ жэлдэ 200 ша-хуу хурьга абаад, нэгшые толгой хоролтогуйгээр тэнжэжэе байна. Аяар үшөө 400 гаран хонин түрэхэ юм.

Хоншоод нүхэд Хахуева, Таханова ба бусад бүхэ хонидо тобир тарганаар ондо оруулаад, түл абагые гарзайгээр үн-гэргэжэ байна.

Г. Дармаев.

Ленинград, Егоровой нэрэмжэтэ вагон-бүтээлгын заводой строгаль-щик стахановец П. В. Парфенов январь ба февраль һарануудта 8 на-рын нормые дүүргэһэн байна. Нүхэр Парфенов нэгэ доро хоер стагтоо хүдэлмэрилхэдэ өөрингөө зохоёон зэмсэгые хэрэглэдэжэ юм. Тэрэ хадаа өөрингөө дүршэлдэ залуу хүдэлмэри шэдые хуряана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: строгальщик П. В. Парфенов өөрингөө хурагша Ира Репинагай хэһэн хүдэлмэрине шал ган хаража байна.

И. Караваевай фото. (ТАСС-эй фотохронико).

Эртын борнойгые дүүргэбэ

Апрелин 10-ай мэдээгээр Кударын аймагай колхозуудта мянга гаран гектар газар борнойлогдоо. «Баян Булаг» колхоз (правлеинийн түрүүлгшэ нүхэр Цыбиков, партийна организациин секретарь нүхэр Бал-маев) газарай хүрһэндэ шинг нойто бариха талаар аймаг соогоо түрүү зэргэдэ ябана.

Тэрэшэлэн Куйбышевай, Стали-най, Ранжуровой нэрэмжэтэ колхозууд тарилгын урда тээхи эртын борнойлые дүүргээд, газараа хахал-жа эхилэе.

Б. Дымбрылов. (Манай корр.)

Полевой стануудта нүүдэл библиотекэнүүд эльгээгдэбэ

БМАССР-эй Министрүүдэй Со-ветдэй дэргэдхи культурис-тэгээрэ-лэй эмхи зургануудай хэрэгые эр-хилжэ Угравлени болбол «Енбек-лекторээр» дамжуулан республикын колхозуудай полево-й стануудта 200 нүүдэл библиотекэнүүдые эльгээбэ. Библиотекэнүүд хадаа хүдөө ажа-хын, уранһайханай, СССР-эй арадай ажахые нэрэгэн бодхоохо ба хүт-жөөжэ табанжалжэ түсэб тухай хуу-ли болон бусад материалнуудтай байха юм. Тэрэшэлэн эдэ библиотек-энүүд соонь элдэб плакатууд, ха-барай тавилга тухай листовканыуд эльгээгдэбэ.

Элдэб мэргэжэлтэй лекторнууд

Кударын аймагай культурис-тэ-гээрэлэй тагаай дэргэдхи лектор-скэ группа 13 хүнөө бүрдээдэ. Энэ группада 3 агрономууд, 1 врач, 9 багшанар ороһоно. Нүүлэй 3 һарын туршда лекторнууд болбол колхоз-нигуудта ба МТС-эй хүдэлмэрилгэ-шэдтэ зориулжа, хүдөө ажахын ба науचना-гээрэлэй темнүүд дээрэ 45 лекци ушанаһан. 150 эмхидхэл ба хэрэглэһэнүүдые үнгэрэгшэн байха юм. Нургуулин директор нүхэр Семенов ба главна агроном Телчигов гэгшэвэй ушанһан лекцинууд ехэхэн амжалтатайгаар үнгэрэдэе байна.

М. Михоз.

Москвагай 800 жэлэй ойдо зориулагданан үзэвшэвнэ

СССР-эй В. И. Лениней нэрэмжэ-тэ гүрэнэй публична библиотекэ болбол Москвагай 800 жэлэй ойдо зориулагданан выставкэ нээгэе. Эндэ столицын урда сагай ба мүнөө сагай байдал тухай номууд, гэдэе ба журнальна статьянууд суглуу-лагдажа стендүүд дээрэ табигда-һан байна. Эдэ хадаа ород арадай гүүхэдэ болоһон шухала шухала событинуудые ба ородой гүрэнине байгууллага Москвагай эхэлһэн үргые харуулан.

Московско Кремлин, Улан Тал-майин бин болосоной түүхэ тухай зарим үйлсэнүүд, районууд, талмай нууд, набережнууд, садууд ба парк нууд, шухала архитектурна памат ниугуудай түүхые харуулан литера тура ехэ үргэнөөр табигданан байна.

Хэдэ хэдэн экспонатууд бс/бо харин булмтарнашадта эсэргү-гэмсэлые харуулан.

Шэнэ мартееновэ пешэн

МАГНИТОГОРСК, апрелин 10 (ТАСС). Сталилай нэрэмжэтэ Маг-нитогорско металлургическа комби-надта 320 тонно хүсэтэй шэнэ мар-тееновскэ пешэн табигдаба. Энэ ха даа сталь хайлуулажа эхилэе.

Энэ пешэнэй бүхэ механизму-дын торсогуй һайнаар хүдэлмэри-нэ.

Шэнэ пешэн табилаар комбин-дай гурбадахн мартееновскэ цех орон дотороо томын томо цех боло-ло шадаа.

В. И. Ленин ба И. В. Сталинай биографинуудые шудалама

Советскэ ороной ажалшад болбол коммунистскэ партиин ба советскэ ажал айгууехэ вожднор Владимир Ильич Ленин ба Иосиф Виссарионыч Сталинай биографинуудые һонирхолтойгоор шудалжа бай-һа.

В. И. Ленин ба И. В. Сталинай революциноно ажал-ябуулгатай хол-богдолтой газарнууд онсо анхарал буулгаана. Ленинградыхид В. И. Лениней квартира-музей, В. И. Лениней Россидоо ержэе, 1917 оной шувууд дунда броневик дээрэһэ үүхэтэ үрбэ хэлэһэн финляндска вокзалай үрбэдхи талмайда ошожо хара-һа.

Завкавзаска сэрэгэй округой гар-вонуудай залуу офицерүүд бол-ба И. В. Сталинай революциноно ажал-ябуулгатай холбогдолтой тү-рүүн газарнуудтай танилсахын тула Ленин столица Тбилиси ержэе ха-наад. Сэрэгшэд болбол нүхэр Ста-лилай һураан хуушанай дувонин комисариин гэртэ орожо хараа. Мүн Ленин РСДРП-гэй завказска союз-тэ коммунистэй Авлабарска подпол-ный типографине хараа. Энэ типогра-фин хүдэлмэрине 1904—1906

1904—1906

Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрүүдэй

Советдэ

(Вргэлжэлэл. Эхинийн 3-дхи нүүрт).

Германие демократическа ба амгалан тайван гүрэн болгожо хүгжөөх ябадалы бэхжүүлэх ёһотой.

США-гэй делегаци болбол сагзуурын конституци бэлдэхэ хэргы германска Консультативна Советдэ даалгала гэжэ зүшөөб.

Э. Бевин болбол, Германиян сагзуурын правительствын ба мүн газар нутагуудай правительствонуудай эрхэ түлөөлэгтэ тухай мүүн зохиогдохо конституци соо тодорхойгоор бэшгэдэх ёһотой гэһэн советскэ нэмэлтты буруушаажа арасан байгаа.

В. М. Молотов болбол хэрбэ гансахан централна правительствын эрхэ түлөөлэгтэ тухай конституци соо бэшхэ гэжэ дурадхаа хада, тэрэнине Германияда буруугаар ойлгожо болохо байна гэжэ зааб.

Германин гүрэн түрэн байгуулалта тухай асуудал тушаа плебисцит үнгэргэхэ тухай

Холбоото Штадууд гэшэ Германияда «автократическа» правительство байгуулаха дураггүй байна гэһэн Д. Маршаллай ажиглалты дурсаха зуураа, В. М. Молотов болбол Советскэ Правительствышье тингэхэ дураггүй байна гэжэ зааб.

Энэ гол асуудал тушаа Германияда плебисцит үнгэргэхэ тухай асуудалы бидэнэр яахадха хаража шандахагүй байнабибди гээд В. М. Молотов асууна.

Э. Бевин болбол Германияда плебисцит үнгэргэхэ ябадалы буруушаажа хэлэб. Би хадаа аймагтаа шухала асуудал табиха ханаатай байнаб гэбэ.

Ж. Биго болбол французска делегаци хадаа, аюулгүй байдалы хангаха тухай асуудал тушаа Венецкэ британиин делегатай хэлээн ханаахы зүшөөхэ байнаб гэбэ.

Германин гүрэн түрэн байгуулалта тухай хэлсэжэ байхадаа, бидэнэр германска арад зоний тоохо ёһотойбди.

Маршала болбол эгзээн түрүүн оруулан американска дурадхал хадаа сагзуурын правительствы

Би хадаа, веймарскэ конституцие эхээр хайшаадаг хүниин бэшэ байгааһы хаа, тэрэ конституцида үшөө дахин хандаха байнаб гэжэ В. М. Молотов хэлэбэ.

Д. Маршалл болбол американска делегаци гэшэ «автократическа гуримда» тон бэлээр бусажа шандаха тинмэ централна правительствы Германяда тогтоохы хүсэхэгүй байна гээд мэдүүлбэ.

В. М. Молотов болбол Советскэ Союз гэшэ бусад ямар нэгэн державанаа дутууггүйгөөр бүгэдэниинтэй аюулгүй бэхжүүлхэ гэжэ оролдоно гээд мэдүүлбэ.

Советскэ делегаци хадаа адуудай аюулгүй байдалы хангаха ба шэнэ германска агресси гавгахагүй хоер арга биин байна гэжэ тоолно.

Советскэ делегаци болбол германска гүрэн түрэн ямар байха тухай асуудалы германска арад зоний өөһэднэй шиндхэбэри дээрэ табиха хэрэгтэй гэжэ дурадхаба.

Германин гүрэн түрэн байгуулалта тухай хэлсэжэ байхадаа, бидэнэр германска арад зоний тоохо ёһотойбди.

Министрууд болбол энэ асуудалы саашадаа зүбизэн хэлсэлгы Координационон Комитетдэ эсэслэн шэнжэлэн үзэхэ саг хүртэр хойшо луулан байгаа.

(Вргэлжэлэл. Эхинийн «В.-М. Унэн» 1946 оной декабрин 8, 9, 28-най ба 1947 оной январин 3-най номернуудта)

IV Байгалай үчэн

Байгалай улан тухай Сибиринь хүнүүд хөөрлэдхэдөө, нимэ сээр түнгалал, нимэ амтатай улан хаанаһы байхагүй гэжэ омортоогор баталан хэлэдэг байна.

Байгалай улан яахадха амтатай юм гэхэдэ, тэрэ уянда дсбан гэжэ огтошы үгы шахуу дээрнөө болоно.

Нуур аад, уһанинь зунай эгээл халуун үдэртэ хүнэй орожо болошогүй мүльһэн хүйтан яахадха байнаб гэбэл, Байгалай гүн гүнзгы дээрнээ болоно.

Байгалай уянда кислород тон элбэг. Бүри 1600 метр гүнзгыдэ 70—77 процентһээ доошо бэлтэ кислород байдаг юм.

Байгалай улан болбол тэрэндэ шухадаг гол мүрэнүүдхэ бороо саланһаа ба мүн ууралтай үдхэрлөөхө нэмэжэ байдаг юм.

Далай дээрэ үзэгдэдэг сейс гэжэ үзэгдэл мүн Байгал дээрэ болодог байха юм.

Майн хахадай үедэ Байгалай оршондо нилээд холо хүртэр, заримдаа Улан-Үдэ хүртэр хүйтэн халхин гэгтэ жабарлан ердэг зантай юм.

Нээрэшье, майн хахадай Байгал далайн урда хажуугай мүльһэн хайлажа эхилдэг байна.

Байгал дээрэхи мүльһэнэй хайлаха ба элбэрхэ үедэ гэгтэ эхээр хүйтэрдэ ба Байгалай үлээн нутагуудта шанга эхэ халхинууд болодог байна.

Байгал дээрэ мүльһэнэй хүрэлгэ тухай урдын өлшэн сайд Спафарий нигэжэ бэшэн:

Ябахань аюултай юм. Энэ далай амилжа байдаг аад, зарим газарта хоёр гурбан сажан үргэнтэйгөөр мүльһэн гангажа, утанууд хара би болон забһараарын улан халижа байдаг байна.

Байгалай халхин аймшгадгы хүсэтэй. Илангаана намарай үедэ айхабтар шанга хүсэтэй халхин буудаг юм.

Намарай намжаа зохиод үдэр Байгал дээгүүр ябажа байхадаа.

«Ямар гайхалтай амгалан, ямар тэгшэ зохид улан гэшэб!»— гэжэ Ламааар байха юм.

Теэд энэ үедэ тантай суттаа ябан энэ нутагай хүн ямар цэгэн ойлгодогшогүй тэмдэг хаража:

«Үдэшэндэ хадын халхин бууһан байна», гэжэ хэлэхэднэй гайхахаар болодог.

Теэд, үдэшлэн тэгшэ гэгтэ нэгэ тээвээ барьгаар сагаан үлгэнүүд биин боложо, байһаар байтараа харалан туулган хүндэр улан дээрэ хангадэг.

V Байгал соохи амилдэ

Байгал Далай соо байдаг амилдана ба ургамалай зүйлүүд айхабтар эхэ хонирхолтой юм.

Байгалай эрбээр заага суглуулажа болохо гү гэжэ танһаа асуугаа хаа, та намай наадална гэжэ ханаха байхат.

Толон жараахай болбол харһа эрбэхэйни дили шиги үргэн эхэ һэрэгтэй, соо харагдама ягаабтар үнэгтэй бишихан зааган юм.

Байгал дээрэхи мүльһэнэй хайлаха ба элбэрхэ үедэ гэгтэ эхээр хүйтэрдэ ба Байгалай үлээн нутагуудта шанга эхэ халхинууд болодог байна.

Нэгэл нутагай уянда амилдана ба баһал тинмэ адли шанартай аад ондоо нутагай уянда отго байдаггүй амилданы эрдэмтэй эндемигүүд гэжэ нэрлэнэ.

Байгалдаа тоһон жараахайн түрэлэй бычки гэжэ зааган ушардаг.

Энэ хадаа тон һонин формотой ба олон тоото хадхуур болдуур болоһон бэ үтэй байдаг.

Байгалда тоһон жараахайн түрэлэй бычки гэжэ зааган ушардаг.

Байгал Далайн гол эхэ олзборин болбол Байгалай алдарт аомуль мүн.

Омуль болбол һалбаһанай (сингай) түрэлэй зааган.

Байгал дотор мүн баһа нилээд олон зүйлэй олзборин бусад зааганууд амилдараг байна.

Иркутскын гүрэнэй университетэй доцент К. И. Мешариний абһан мэдэгээр.

Байгал дотор мүн баһа нилээд олон зүйлэй олзборин бусад зааганууд амилдараг байна.

Иркутскын гүрэнэй университетэй доцент К. И. Мешариний абһан мэдэгээр.

Байгал дотор мүн баһа нилээд олон зүйлэй олзборин бусад зааганууд амилдараг байна.

Иркутскын гүрэнэй университетэй доцент К. И. Мешариний абһан мэдэгээр.

Байгал дотор мүн баһа нилээд олон зүйлэй олзборин бусад зааганууд амилдараг байна.

Иркутскын гүрэнэй университетэй доцент К. И. Мешариний абһан мэдэгээр.

Байгал дотор мүн баһа нилээд олон зүйлэй олзборин бусад зааганууд амилдараг байна.

Дайнай жэлүүдтэ Байгалда гаһсан омулин центнер бариха Эхэ фронтдо гүшаһан байха

Байгалда мүн лүн тэжээд—байгалай хаб зааганууд амилдараг.

Хаб зааганууд гүрэнэй өвхөн болодог байха юм.

Байгалда тоһон жараахайн түрэлэй бычки гэжэ зааган ушардаг.

Хаб зааганууд гүрэнэй өвхөн болодог байха юм.

Байгалда тоһон жараахайн түрэлэй бычки гэжэ зааган ушардаг.

Хаб зааганууд гүрэнэй өвхөн болодог байха юм.

Байгалда тоһон жараахайн түрэлэй бычки гэжэ зааган ушардаг.

Хаб зааганууд гүрэнэй өвхөн болодог байха юм.

Байгалда тоһон жараахайн түрэлэй бычки гэжэ зааган ушардаг.

Хаб зааганууд гүрэнэй өвхөн болодог байха юм.

Байгалда тоһон жараахайн түрэлэй бычки гэжэ зааган ушардаг.

Хаб зааганууд гүрэнэй өвхөн болодог байха юм.

Байгалда тоһон жараахайн түрэлэй бычки гэжэ зааган ушардаг.

Хаб зааганууд гүрэнэй өвхөн болодог байха юм.

Байгалда тоһон жараахайн түрэлэй бычки гэжэ зааган ушардаг.

Хаб зааганууд гүрэнэй өвхөн болодог байха юм.